

**Beyond second chance.
Επιχειρηματική Αποτυχία η
επιτυχία; προϋποθέσεις μιας
επιτυχούς 2ης ευκαιρίας.**

**Beyond second chance. Επιχειρηματική
Αποτυχία η επιτυχία; προϋποθέσεις μιας
επιτυχούς 2ης ευκαιρίας.**

- Είναι εδώ και χρόνια κοινός τόπος στην χώρα μας ότι η πτώχευση ισοδυναμεί με «**συναλλακτικό θάνατο**» του εμπόρου. Παλαιότερα, εξάλλου, ούτε αυτό δεν ήταν αρκετό για τον νομοθέτη, ο οποίος προέβλεπε και ποικίλες άλλες στερήσεις για τον επιλήψιμο πτωχό. Στερήσεις διάφορων δικαιωμάτων (λ.χ. άσκησης λειτουργήματος δημόσιου υπαλλήλου, άσκησης δικαιώματος εκλέγειν και εκλέγεσθαι) ή προσωπική κράτηση ήταν αναμενόμενες συνέπειες και ηχούσαν κάθε άλλο παρά παράταιρες στις κοινωνίες όχι τόσο παλαιότερων εποχών. Μόλις το **2007** καταργήθηκαν οι προσωπικές κυρώσεις στο πρόσωπο του πτωχού με τον νέο πτωχευτικό κώδικα (νόμος 3588/2007) ο οποίος ψηφίστηκε από το ελληνικό κοινοβούλιο στο πνεύμα, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική του έκθεση, «των νέων κοινωνικών αντιλήψεων».

Beyond second chance. Ποιο το επόμενο βήμα μετά από Επιχειρηματική Αποτυχία ή επιτυχία; προϋποθέσεις μιας 2ης επιχειρηματικής ευκαιρίας.

- Ήδη η Ευρωπαϊκή Ένωση, έχοντας αναγνωρίσει την σημασία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην ανάπτυξη και ενοποίηση της κοινής αγοράς, προωθεί ενεργά εδώ και έξι χρόνια το δικαίωμα της «**δεύτερης ευκαιρίας**» του πτωχού (βλ. από 5/10/2007 και 12/12/2012 ανακοινώσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «για την εξάλειψη του στίγματος της επιχειρηματικής αποτυχίας – για μια πολιτική παροχής δεύτερης ευκαιρίας» και για «μια νέα ευρωπαϊκή για την επιχειρηματική αποτυχία και την αφερεγγυότητα» αντίστοιχα).

Beyond second chance. ΕΡΕΥΝΩΝΤΑΣ ΤΙΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ

→ Η «δεύτερη ευκαιρία» είναι θεσμοθετημένη στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες και σε αυτό οφείλεται το γεγονός ότι πολλές χώρες, όπως το Λουξεμβούργο εμφανίζουν περισσότερες πτωχεύσεις από ότι η Ελλάδα στα χρόνια της κρίσης.

Βέλγιο

- Στο Βέλγιο έχουν ειδική πρόβλεψη «μικροχρηματοδότησης» για επιχειρηματίες που πτώχευσαν και παίρνουν την «Δεύτερη Ευκαιρία»

Γαλλία

- Στην Γαλλία η Ένωση «Initiative France» (η μεγαλύτερη Ένωση εθελοντικής χρηματοδότησης για επιχειρηματίες) χρηματοδοτεί και νέες επιχειρήσεις αλλά και επιχειρήσεις που έχουν δυσκολίες. Έχει κάνει συνεργασία με Τράπεζες οι οποίες, όταν το δίκτυο «Initiative France» χρηματοδοτεί μια επιχείρηση, αυτές χρηματοδοτούν 2-5 φορές το ποσό που εισφέρει το Δίκτυο. Δημόσιοι Οργανισμοί υποστηρίζουν επιχειρήσεις στα βήματα τους για διαπραγμάτευση του χρέους τους. Ανάλογα προσφέρουν υπηρεσίες για την «Δεύτερη Ευκαιρία» Ενώσεις για επιχειρηματίες που χρηματοδοτούνται από το από το κράτος.

Beyond second chance. ΕΡΕΥΝΩΝΤΑΣ ΤΙΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ

Ιταλία

- Στην Ιταλία ο πτωχευμένος επιχειρηματίας, με αίτηση του στο Δικαστήριο (ένα έτος μετά το κλείσιμο της Πτώχευσης) ζητάει και λαμβάνει -υπό προϋποθέσεις- την πλήρη διαγραφή των χρεών του. Για να αιτηθεί πλήρη απαλλαγή ο πτωχευμένος δεν υφίσταται ως υποχρέωση να έχει εξοφλήσει έστω και μέρος των οφειλομένων ποσών.

Λουξεμβούργο

- Η «Δεύτερη Ευκαιρία» δίδεται με απόφαση του αρμόδιου Υπουργείου, αφού αυτό συμβουλευτεί τις σχετιζόμενες Αρχές. Εξετάζει ως βασικό κριτήριο την εντιμότητα αυτού που πτώχευσε. Σε περίπτωση που δοθεί έχουν δυνατότητα να ζητήσουν από τον επιχειρηματία να ακολουθήσει εκπαιδευτικό σεμινάριο από το Επιμελητήριο, με αντικείμενο την Διοίκηση Επιχειρήσεων.

Beyond second chance. ΕΡΕΥΝΩΝΤΑΣ ΤΙΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ

Μάλτα

- Στη Μάλτα ο υπεύθυνος μιας επιχείρησης που πτώχευσε μπορεί να ξεκινήσει αμέσως μια νέα επιχείρηση, αφού οι συνέπειες για μια πτωχευμένη επιχείρηση είναι στην επιχείρηση και όχι στον επιχειρηματία. Αυτό δεν συμβαίνει αν κριθεί ένοχος για δόλια πτώχευση. Όμως μπορεί να ξεκινήσει αμέσως μια νέα επιχείρηση, ειδικά αφού οι διαδικασίες της πτώχευσης μπορούν να διαρκέσουν πολύ αν υπάρχουν πολλοί πιστωτές και περιουσιακά στοιχεία. Οι έντιμοι πτωχεύσαντες απαλλάσσονται αμέσως από κάθε χρέος που βαρύνει την επιχείρηση και μπορούν να συμμετάσχουν άμεσα σε κρατικούς διαγωνισμούς χωρίς καμία διάκριση. Επίσης δεν υπάρχει καμία διάκριση στις επιδοτήσεις του κράτους προς νέες επιχειρήσεις, όταν αυτές ιδρύονται από ανθρώπους που πτώχευσαν έντιμα στο παρελθόν.

Ρουμανία

- Στην Ρουμανία όποιος πτωχεύει μπορεί αμέσως να ξεκινήσει νέα επιχείρηση χωρίς κανένα πρόβλημα.

Beyond second chance. ΕΡΕΥΝΩΝΤΑΣ ΤΙΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ

Σλοβενία

- Στην Σλοβενία, στις περιπτώσεις των μικρών επιχειρήσεων, αυτός που πτωχεύει μπορεί να ξεκινήσει αμέσως μια νέα επιχείρηση με την άδεια του Δικαστηρίου. Ο πτωχεύσας μπορεί να ζητήσει να εξαιρεθούν από την πτωχευτική περιουσία ο εξοπλισμός που του χρειάζεται για να ξεκινήσει την νέα επιχείρηση (εξαιρείται η ακίνητη περιουσία).

Ηνωμένο Βασίλειο

- Τέλος, στο Ηνωμένο Βασίλειο υπάρχει ειδική πρόβλεψη στο Πτωχευτικό Δίκαιο σχετικά με τις πολύ μικρές επιχειρήσεις και τους ελεύθερους επαγγελματίες. Αν τα περιουσιακά στοιχεία είναι λιγότερα των 300 λιρών και οι οφειλές λιγότερες των 15.000 λιρών τότε ο πτωχεύσας προσφεύγει στο Δικαστήριο ζητώντας απαλλαγή από τα χρέη του. Αν γίνει δεκτή, τα χρέη διαγράφονται μετά από 12 μήνες. Οι διευθυντές των επιχειρήσεων υποτίθεται ότι δρουν έντιμα εκτός αν βρεθούν ένοχοι για δόλια συμπεριφορά. Οι διευθυντές που θα κριθούν ένοχοι μπορεί να αποκλειστούν για περίοδο από 2-15 έτη την δράση τους ως διευθυντές. Αν καταδικαστούν μπορεί να υποχρεωθούν προσωπικά να καλύψουν τα χρέη της εταιρείας που πτώχευσε. Οι αποκλεισμένοι καταχωρούνται σε δημόσια βάση δεδομένων που τηρεί το Companies House. Τα ίδια ισχύουν αν ο επιχειρηματίας έχει ατομική επιχείρηση ή είναι σε συνεταιρισμό

Beyond second chance. ΕΡΕΥΝΩΝΤΑΣ ΤΙΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ

Ηνωμένο Βασίλειο

Όσοι έχουν ατομική επιχείρηση ή είναι ελεύθεροι επαγγελματίες και δεν κριθούν ανέντιμοι πτωχεύσαντες από το Δικαστήριο, απαλλάσσονται πλήρως από τα χρέη τους 12 μήνες μετά την αίτηση πτώχευσης. Με απόφαση του Δικαστηρίου, το φυσικό πρόσωπο, μπορεί να διαταχθεί να πληρώνει από το πείσσευμα του εισοδήματός του, ένα ποσοστό, για τα επόμενα 3 χρόνια, προς τους πιστωτές της πτώχευσης.

Beyond second chance. Επιχειρηματική Αποτυχία η επιτυχία;

- Η ιστορία έχει στο ενεργητικό της πολλά σχετικά παραδείγματα που θεωρήθηκαν «αποτυχημένα» στο χώρο τους, είτε μέσω μιας «αποτυχίας»
- Ο απολυμένος από την ίδια του την εταιρεία Steve Jobs, ο αδύναμος μαθησιακά Α. Einstein, ακόμα και ο πεπεισμένος πως βρήκε την Ινδία Χριστόφορος Κολόμβος
- Πολλά ρητά έχουν ειπωθεί για την αποτυχία
- Ένα από αυτά θέλει την **αποτυχία να είναι το πρώτο σκαλοπάτι για την επιτυχία.**

Beyond second chance. Επιχειρηματική Αποτυχία αφορμή για επιτυχία;

- Όταν γίνεται αρχή για κάτι, δεν γνωρίζεις πολλά πράγματα. Ακαδημαϊκά, ίσως ναι.
- Μπορεί να έχεις ακόμα και το τεχνικό υπόβαθρο ή εν γένει το **knowhow**, όμως πάντα η **πράξη κρύβει απρόοπτα και εκπλήξεις.**
- Σημασία έχει να το τολμήσεις. Fortuna favet fortibus, όπως έλεγαν και οι Λατίνοι.
- Ο επιχειρηματίας θα πρέπει να υπολογίζει- πάντα το ενδεχόμενο αποτυχίας και μάλιστα είναι χαρακτηριστικό πως **9 στις 10 νεοφυείς επιχειρήσεις αποτυγχάνουν.**

-
-
- Κανέννας, όμως, δεν ξεκινά να ανεβαίνει μια σκάλα για να μην ανέβει όροφο.
  - Υπάρχει ο φόβος για αποτυχία, όμως υπερέχει η απόκτηση γνώσεων και εμπειριών, οι οποίες προέρχονται από την δραστηριοποίηση.
  - Δεν έχει σημασία πώς και πότε θα ξεκινήσεις, απλά ξεκίνα.
  - Και ας μην ξεχνάμε πως σημασία δεν έχει πάντα ο προορισμός, άλλα η ίδια η διαδρομή
  - Ένας επιχειρηματίας γνωρίζει πως μια απόσταση μεταξύ Α και Β δεν είναι πάντα ευθεία· αντιθέτως, διέπεται από «σκαμπανεβάσματα» και απρόοπτα.

-
-
- Πολλές φορές η αποτυχία είναι ένας τρόπος ενδυνάμωσης της θέλησής του επιχειρηματία.
  - Ο Ουώλντ Ντίσνεϋ, για παράδειγμα, είχε χαρακτηριστεί ως μη έχων φαντασία στην αρχή της καριέρας του.
  - Ο δρόμος για την επιτυχία δεν είναι στρωμένος με ροδοπέταλα.
  - Η ουσία, όμως, βρίσκεται στη στάση ζωής και στη διαμόρφωση συμπεριφοράς του ατόμου απέναντι στην αποτυχία με την πεποίθηση ότι όλα, ατομικά και περιβαλλοντικά.
  - Συνεπώς, η αποτυχία επαναπροσδιορίζει τους σκοπούς του ίδιου του επιχειρηματία.
  - Μέσα από λάθη και δοκιμές το άτομο χαράσσει την πορεία του και αυτοβελτιώνεται.

Τι γίνεται στην Ελλάδα;

- Το αρνητικό είναι πως στην Ελλάδα, υπάρχει -σε μικρό ή μεγάλο βαθμό- στιγματισμός για την αποτυχία.
- Για κάποιον που απέτυχε οι ευκαιρίες «επανόρθωσης» είναι λίγες, διότι τις περισσότερες φορές ούτε αναγνωρίζονται τα αίτια αυτής της αποτυχίας, ούτε μελετώνται οι επικρατούσες συνθήκες.
- Εκ διαμέτρου αντίθετα κινείται το Ισραήλ. Αν αποτύχει η επιχείρηση μια φορά, στηρίζεται και δεύτερη και τρίτη, ίσως και τέταρτη.
- Σίγουρα, λοιπόν, το κοινωνικό περιβάλλον είναι αυτό που διαμορφώνει την αντίληψη περί αποτυχίας και την επαναπροσδιορίζει πολλές φορές.

Τι γίνεται στην Ελλάδα;

- Στη χώρα μας, όμως, δεν έχει ακόμη καταστεί σαφές πως, σε ένα πρώτο επίπεδο, η αποτυχία δεν ταυτίζεται με την αστοχία. Η μη εκπλήρωση του επιθυμητού στόχου εξαρτάται από πολλές παραμέτρους. Η μη ύπαρξη όμως στόχου, καθιστά εκ των προτέρων κάθε επόμενη κίνηση αποτυχημένη.
- Ως αποτέλεσμα, επιχειρηματίες που απέτυχαν σε βάση καιροσκοπισμού, εξισώνονται με εκείνους που επένδυσαν στο έργο τους και η αποτυχία προήλθε από –ενδεχομένως– στρατηγικούς ή/και απρόβλεπτους παράγοντες και η οποία τελικά προσθέτει αξία.

Beyond second chance σε περιόδους οικονομικής ύφεσης

- Θα πραγματοποιηθεί στην έρευνα μας διερεύνηση των παραγόντων (οικονομικών, κοινωνικών, πολιτικών) που θα συμβάλλουν στη διευκόλυνση της πρόσβασης των επιχειρηματιών σε μια δεύτερη και τρίτη ευκαιρία λαμβάνοντας υπόψη και κοινωνικά ευάλωτες ομάδες όπως τα άτομα με αναπηρία, και οι γυναίκες επιχειρηματίες. Στόχος του έργου είναι η Ελλάδα να οδηγηθεί σε υψηλότερα ποσοστά αυτοαπασχόλησης, σε μείωση της ανεργίας και στην έξοδο από την κρίση.

-
-
- Σκοπός της έρευνας είναι να συμβάλει στη δημιουργία προτάσεων προς την Κυβέρνηση και τους θεσμούς (Τράπεζες, Επιμελητήρια, ΑΑΔΕ) για την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου πλαισίου για μια επιτυχημένη δεύτερη και τρίτη ευκαιρία έναρξης επιχειρηματικής δραστηριότητας μετά τη χρεωκοπία, έτσι ώστε να ακυρωθεί ο στιγματισμός της χρεωκοπίας. Επιπλέον, με την ολοκλήρωση του έργου θα έχουν αναπτυχθεί οι υποδομές ώστε το ίδιο να πεναλαμβάνεται χωρίς κανένα επιπλέον κόστος ανά δύο χρόνια.

Επάρκεια του εννοιολογικού πλαισίου

- Αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες
- Οδηγούνται στην εκκαθάριση αντί της έγκαιρης αναδιάρθρωσης
- Πολύ λίγοι είναι οι επιχειρηματίες που έχουν μια δεύτερη ευκαιρία.
- Αυτή η εταιρική αποτυχία που αντιμετωπίζουν τα τελευταία χρόνια οι ελληνικές επιχειρήσεις μπορεί να έχει προκληθεί τόσο από ενδογενείς, όσο και από εξωγενείς παράγοντες ή από συνδυασμό αυτών των δύο.

-
- Ωστόσο είναι δύσκολο να διαχωριστεί η επίδραση των εξωτερικών παραγόντων, όπως η οικονομική ύφεση, από την επίδραση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της εταιρείας, τα οποία είναι αποτέλεσμα της διοίκησής της στο γεγονός της πτώχευσης.
  - Οι ενδογενείς παράγοντες μπορεί να είναι
    - (α) **Επιχειρηματικοί παράγοντες** (π.χ. αναποτελεσματική ηγεσία και διοίκηση, απόδοση κατώτερη των προσδοκιών, έλλειψη ανταγωνιστικότητας, λειτουργικά προβλήματα, μη ρεαλιστικός ή ελλιπής επιχειρηματικός σχεδιασμός) και
    - (β) **Χρηματοοικονομικοί παράγοντες** (π.χ. ανεπαρκή κεφαλαιακή διάρθρωση, ακατάλληλες οικονομικές αποφάσεις της διοίκησης).

-
-
- Οι **εξωγενείς** παράγοντες αυξάνουν σημαντικά τη συχνότητα πτωχεύσεων των επιχειρήσεων.
  - Ορισμένοι από αυτούς είναι κοινωνικο-πολιτιστικοί παράγοντες, η οικονομική αστάθεια, ο έντονος ανταγωνισμός, η παγκοσμιοποίηση, η δημόσια πολιτική και οι γενικότερες οικονομικές συνθήκες.
  - Τόσο οι **εξωγενείς όσο και οι ενδογενείς παράγοντες** μπορούν να επηρεάσουν μια επιχείρηση σε «ηλιόλουστες» για την οικονομία περιόδους αλλά κυρίως σε περιόδους κρίσεων (οικονομικών, πολιτικών, αξιών κλπ).
  - Το κόστος μίας εταιρικής αποτυχίας είναι μεγάλο για την επιχείρηση αλλά και για την κοινωνία.

Ενδεικτικά αναφέρουμε τις ακόλουθες συνέπειες:

- Αύξηση της ανεργίας με τις ευρύτερες κοινωνικές συνέπειες που αυτό συνεπάγεται
- Μείωση του βιοτικού επιπέδου
- Υψηλός πληθωρισμός
- Ανεπαρκής αξιοποίηση των πόρων και ιδίως του ανθρώπινου δυναμικού, με συνέπειες στην εθνική οικονομία
- Αστάθεια του τραπεζικού συστήματος εξαιτίας της αδυναμίας πληρωμής των δανειακών κεφαλαίων
- Οικονομικές απώλειες για τους μετόχους λόγω τη υποβάθμισης της αξίας της μετοχής της επιχείρησης
- Αστάθεια των χρηματοπιστωτικών αγορών που έχει ως συνέπεια υψηλότερα κόστη δανεισμούς για τις επιχειρήσεις

-
-
- Αυτό το κόστος της εταιρικής αποτυχίας και για την κοινωνία καθιστά απαραίτητη την ανάπτυξη ενός πλαισίου για την παροχή στους επιχειρηματίες μιας δεύτερης ευκαιρία, προωθώντας κατά τον τρόπο αυτό την επιχειρηματικότητα, τις επενδύσεις και την απασχόληση.
  - Το ζήτημα αυτό αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία στην περίπτωση κοινωνικά ευάλωτων ομάδων όπως τα άτομα με αναπηρίες και οι γυναίκες.
  - Ειδικότερα όσον αφορά την **Ελλάδα**, σύμφωνα με Ετήσια Έκθεση Επιχειρηματικότητας 2016-2017 του **ΙΟΒΕ** (Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών), **η Ελλάδα εμφανίζει υψηλές τιμές του δείκτη διακοπής επιχειρηματικής δραστηριότητας σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες.**
  - **Εδώ συστήνεται στους φοιτητές/τριες να δουν εκθέσεις του ΙΟΒΕ για 2019-20 με νέα στοιχεία για τον δείκτη διακοπής επιχειρηματικής δραστηριότητας**

-
-
- Βασικότερος λόγος διακοπής ή αναστολής λειτουργίας μιας επιχείρησης για το 2016 αποτελεί η έλλειψη κερδοφορίας σε ποσοστό 70%, ενώ από τους λοιπούς παράγοντες ξεχωρίζουν η συνταξιοδότηση (13%), οι προσωπικοί λόγοι (11%) καθώς και τα προβλήματα χρηματοδότησης (4,4%).
  - Ουσιαστικά, τα αποτελέσματα δεν φαίνεται να διαφοροποιούνται σε σχέση με το 2015, καθώς η απουσία βιώσιμου μοντέλου ανάπτυξης κυρίως και λιγότερο τα προβλήματα χρηματοδότησης, παραμένει βασικό πρόβλημα στην επιχειρηματική δραστηριότητα στην Ελλάδα.

-
-
- Σύμφωνα με την ίδια μελέτη, όσον αφορά στους προσωπικούς παράγοντες, θα πρέπει να σημειωθεί ότι διαχρονικά η Ελλάδα καταγράφει υψηλές επιδόσεις στον «δείκτη αυτοπεποίθησης», δηλαδή στο ποσοστό του πληθυσμού που θεωρεί ότι διαθέτει τις ικανότητες, τις γνώσεις και την εμπειρία για την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας.
  - Ωστόσο από την εκδήλωση της κρίσης και μετά, ο σχετικός δείκτης διαγράφει μια πτωτική πορεία, κινούμενος σε χαμηλότερα επίπεδα και από το μακροχρόνιο μέσο όρο, για να διαμορφωθεί στο 41,7% το2016.

-
-
- Εξαίρεση αποτελεί το 2015 όπου σημειώθηκε μικρή αύξηση του ποσοστού, μετά από 5 χρόνια μείωσης. Το δυσμενές οικονομικό περιβάλλον φαίνεται να έχει επηρεάσει τις αντιλήψεις των ατόμων γενικά, πόσο μάλλον των ευάλωτων κοινωνικά κατηγοριών, για το αν επαρκούν οι γνώσεις και οι ικανότητές τους για να ανταπεξέλθουν στις αυξημένες δυσκολίες του σημερινού περιβάλλοντος ως προς την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας.
  - Επιπλέον, διαχρονικά στην Ελλάδα ο δείκτης, που αφορά στον φόβο της αποτυχίας, ως αποτρεπτικό παράγοντα στην άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας, κινούνταν σε υψηλότερα επίπεδα από τις περισσότερες χώρες που συμμετείχαν στην έρευνα του Παγκόσμιου Παρατηρητηρίου Επιχειρηματικότητας (GEM), με αποτέλεσμα η Ελλάδα να έχει αναδειχθεί ουκ ολίγες φορές σε «παγκόσμιο πρωταθλητή» στο συγκεκριμένο δείκτη.

-
-
- Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η πορεία του δείκτη πριν και μετά την εκδήλωση της κρίσης. Συγκεκριμένα, μετά το 2009 φαίνεται ο δείκτης να διαγράφει ανοδική πορεία κυρίως ως απόρροια της οικονομικής κρίσης, ενώ παραμένει διαχρονικά πάνω από το μακροχρόνιο μέσο όρο του.
  - Έτσι, το 2016, ο δείκτης ενισχύεται στο 70,4%, που συνιστά μία από τις υψηλότερες επιδόσεις διαχρονικά ο φόβος επιχειρηματικής αποτυχίας ως ανασταλτικός παράγοντας έναρξης νέων επιχειρηματικών εγχειρημάτων φαίνεται να σταθεροποιείται ή ακόμα και σε κάποιες φόρες να μειώνεται στην Ευρώπη τα τελευταία χρόνια.

-
-
- Ενδέχεται αυτό να οφείλεται στην πολιτική που έχει ακολουθήσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την υποστήριξη και την προώθηση της δεύτερης ευκαιρίας στην επιχειρηματικότητα (second chance entrepreneurship). Ουσιαστικά αναγνωρίζεται ότι ένας επιχειρηματίας που αποτυγχάνει – και με δεδομένη την μη δόλια πτώχευση – έχει αποκτήσει μία εμπειρία η οποία μπορεί να τον βοηθήσει εφόσον αποφασίσει ξανά να ενεργοποιηθεί επιχειρηματικά, και κατά τεκμήριο αναμένεται να έχει καλύτερες πιθανότητες επιτυχίας και βιωσιμότητας.
  - Κρίνεται λοιπόν επιτακτική η ανάγκη, επιχειρηματίες που αποτυγχάνουν, να στέκονται ξανά στα πόδια τους πιο γρήγορα και να κάνουν μια νέα προσπάθεια έχοντας τη σοφία της εμπειρίας.

-
-
- Αν προσδιοριστούν τα χαρακτηριστικά ενός πλαισίου για μια δεύτερη ευκαιρία σε αυτούς τους επιχειρηματίες, σε μεγάλο βαθμό θα πετύχουν καλύτερα αποτελέσματα λόγω της εμπειρίας του παρελθόντος. Σύμφωνα με τις στατιστικές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, μόλις 5 στους 100 πτωχεύσαντες είναι δόλιοι. Οι υπόλοιποι είναι έντιμοι.
  - Άρα με την 2η Ευκαιρία επανεπενδύονται αμέσως στην παραγωγική διαδικασία δεκάδες χιλιάδες, ίσως και εκατοντάδες χιλιάδες Έλληνες.

Αυτό σημαίνει:

1. νέες θέσεις εργασίας
2. έσοδα για το Δημόσιο
3. ανάταση ψυχολογική για τεράστιο αριθμό Ελλήνων που έχουν καταρρακωθεί
4. άμεση διακοπή από σημαντικό αριθμό επιχειρήσεων της παραβατικής συμπεριφοράς στην οποία οδηγούνται εξ ανάγκης, αφού έχουν πτωχεύσει πρακτικά αλλά δεν πτωχεύουν επίσημα από την έλλειψη πλαισίου παροχής Δεύτερης Ευκαιρίας

Αναζήτηση κινήτρων για μια επιτυχημένη δεύτερη και τρίτη ευκαιρία έναρξης επιχειρηματικής δραστηριότητας μετά τη χρεωκοπία (beyond second chance) σε περιόδους οικονομικής ύφεσης"

- Κωδικός έργου:81482 Επ. Υπεύθυνος:ΜΠΙΤΖΕΝΗΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ Τίτλος:"Αναζήτηση κινήτρων για μια επιτυχημένη δεύτερη και τρίτη ευκαιρία έναρξης επιχειρηματικής δραστηριότητας μετά τη χρεωκοπία (beyond second chance) σε περιόδους οικονομικής ύφεσης" Κωδικός ΟΠΣ (MIS) 5047261, , Α.Π. 6 : Βελτίωση της Ποιότητας και Αποτελεσματικότητας του Εκπαιδευτικού Συστήματος, ΕΣΠΑ 2014-2020, Ε.Π."Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020, συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.) και εθνικούς πόρους, μέσω του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.Έναρξη:20/11/2019 Λήξη:19/09/2021

Συνεισφορά στη θεωρητική ή/και εφαρμοσμένη επιστημονική γνώση

- Η συνεισφορά της προτεινόμενης έρευνας στη θεωρητική γνώση θα είναι η **ανάδειξη των παραγόντων ενθάρρυνσης επιχειρηματιών** για μια δεύτερη επιχειρηματική προσπάθεια αξιοποιώντας την εμπειρία θετική και αρνητική που είχαν από τη μέχρι τώρα επιχειρηματική τους δραστηριότητα.
- Όσον αφορά τη συνεισφορά στην εφαρμοσμένη επιστημονική γνώση αλλά και στην κοινωνική της απήχηση, η προτεινόμενη ερευνητική πρόταση θα συμβάλει στη διαμόρφωση ενός πλαισίου με το οποίο οι αρνητικές επιπτώσεις της πτώχευσης στους επιχειρηματίες θα περιορίζονται ώστε να τους παρέχεται μια δεύτερη ευκαιρία για βιώσιμη επιχειρηματική ανάπτυξη με ότι αυτό σημαίνει για τους ίδιους, την εικόνα τους στην κοινωνία κλπ.

-
-
- Και αυτό αφορά όλες τις ομάδες των επιχειρηματιών που θα συμμετέχουν στην ερευνητική πρόταση.
  - Επιπλέον τα ερευνητικά αποτελέσματα θα συμβάλλουν στην ενσωμάτωση στην αγορά εργασίας και την κοινωνία, κυρίως μέσα από την ανάπτυξη επιχειρηματικής δράσης δεύτερης ευκαιρίας ατόμων που είτε αντιμετωπίζουν αρνητικά κοινωνικά στερεότυπα λόγω του φύλου, της επιχειρηματικής αποτυχίας ή κάποιας αναπηρία και είναι περιθωριοποιημένα, να ζουν δημιουργικά, αξιοπρεπώς και αυτοδύναμα συμβάλλοντας ταυτόχρονα δυναμικά στην έξοδο από την κρίση.

○ β

-
-
- Ειδικότερα στα πλαίσια της έρευνας θα διερευνηθούν τα ακόλουθα:
- Σε τι βαθμό επιχειρηματίες που έχουν πτωχεύσει είναι διατεθειμένοι να επαναδραστηριοποιηθούν;
  - Ποιά είναι τα χαρακτηριστικά που θα παρότρυναν τους έντιμους πτωχεύσαντες επιχειρηματίες μια δεύτερη επιχειρηματική προσπάθεια;
  - Ποιοί είναι οι κλάδοι στους οποίους μια δεύτερη ευκαιρία μπορεί να έχει αυξημένες πιθανότητες βιωσιμότητας στην Ελλάδα;
  - Σε τι βαθμό θεσμοί όπως Τράπεζες, Επιμελητήρια, ΑΑΔΕ είναι διατεθειμένοι να δώσουν μια δεύτερη και τρίτη ευκαιρία έναρξης επιχειρηματικής δραστηριότητας μετά τη χρεωκοπία?

Μεθοδολογία υλοποίησης της έρευνας

- Ο προτεινόμενος τρόπος εμπειρικής έρευνας είναι η ανάπτυξη και εφαρμογή **ερωτηματολογίου**.
- Οι ερωτήσεις που θα χρησιμοποιηθούν θα προκύψουν ύστερα από την αναλυτική επισκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας.
- Αφού συνταχθεί το ερωτηματολόγιο στη συνέχεια θα αναπτυχθεί σε ειδική διαδικτυακή πλατφόρμα το link της οποίας θα αποσταλεί στους συμμετέχοντες της έρευνας. Στόχος της εμπειρικής έρευνας είναι το ερωτηματολόγιο να απαντηθεί από όσο το δυνατόν γίνεται (τουλάχιστον 1000) περισσότερους επιχειρηματίες που έχουν πτωχεύσει από όλες τις κατηγορίες που διερευνά η παρούσα πρόταση.

-
- Επιπλέον θα συνταχθεί ανάλογο ερωτηματολόγιο το οποίο θα αποσταλεί σε θεσμούς όπως Τράπεζες, Επιμελητήρια, ΑΑΔΕ κλπ.
  - Όλοι οι συμμετέχοντες ερευνητές έχουν σχετική εμπειρία στη σύνταξη ερωτηματολογίων.
  - Η συμβολή ενός εκ των ερευνητών της ομάδας στην έρευνα μας θα είναι καθοριστική καθώς το συγκεκριμένο μέλος της ερευνητικής μας ομάδας υπήρξε για σειρά ετών Πρόεδρος στο 3ο Περιφερειακό Τμήμα Κεντρικής Μακεδονίας του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, είναι εφοριακός από το 1992 και Αντιπρόεδρος στο 3ο Περιφερειακό Τμήμα Κεντρικής Μακεδονίας του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδος.

-
-
- Το γεγονός αυτό θα βοηθήσει στην αποτελεσματική συγκέντρωση του επιθυμητού αριθμού των ερωτηθέντων επιχειρηματιών οι οποίοι στην πλειοψηφία τους είναι εγγεγραμμένοι στο Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος.
  - Στα πλαίσια της έρευνας θα υπάρξει παραμετροποίηση ειδικού λογισμικού με τη χρήση του οποίου το ερωτηματολόγιο θα συμπληρώνεται με σκοπό την παρούσα ερευνητική πρόταση. Ανάλογο λογισμικό χρησιμοποιήθηκε και στην διαδικασία συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων για την έρευνα ΘΑΛΗΣ «Η σκιώδης οικονομία (παραοικονομία) στην Ελλάδα: Μέγεθος, αίτια και επιπτώσεις», που αρίστευσε και στην οποία συμμετείχε ο Ακαδημαϊκός Σύμβουλος της συγκεκριμένης πρότασης.

-
-
- Το υλικοτεχνικό υλικό για την λειτουργία του λογισμικού και την διεκπεραίωση της διαδικασίας συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων είναι διαθέσιμο από την εν λόγω έρευνα ΘΑΛΗ (σαρωτής υψηλής τεχνολογίας, server, hardware και ειδικό λογισμικό).

-
- Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου (η οποία θα γίνεται με 3 εναλλακτικούς τρόπους
    - α) πλατφόρμα ηλεκτρονική με online συμπλήρωση ερωτηματολογίου
    - β) χειρόγραφη συμπλήρωση ερωτηματολογίων τα οποία με ειδικό πρόγραμμα θα τα διαβάζει ειδικός σκάνερ υψηλής τεχνολογίας και θα εισαγάγει αυτόματα όλα τα δεδομένα χωρίς ανθρώπινη επέμβαση και
    - γ) συμπλήρωση ερωτηματολογίων με customise software με τη βοήθεια φωνητικής αναγνώρισης για την εξυπηρέτηση AMEA η οποία και θα συνεπάγεται και την ταυτόχρονη μεταφορά τους στη βάση δεδομένων αλλά και την ενσωμάτωση τους στον σέρβερ μέσω ειδικού σκάνερ ειδικής τεχνολογίας ώστε να αποφευχθεί η πιθανότητα λάθους.

-
- Όλα μαζί τα αποτελέσματα και των 3 εναλλακτικών σεναρίων θα προσαρμόζονται αυτόματα σε μορφή excel και spss ώστε να γίνει στατιστική ανάλυση τους.
  - Για την ανάλυση των δεδομένων θα χρησιμοποιηθούν οι πολυδιάστατες στατιστικές μέθοδοι, καθώς αυτές ενδείκνυνται σε περιπτώσεις ερωτήσεων σε κλίμακες και η αναζήτηση της διαφοροποίησής τους με δημογραφικές μεταβλητές.
  - Ειδικότερα, θα εφαρμοστούν τεχνικές Διερευνητικής Ανάλυσης Δεδομένων (Exploratory Data Analysis) αφετηρία των οποίων δεν είναι ο πληθυσμός αλλά τα δεδομένα. Δηλαδή, δεν αναζητούμε απαντήσεις σε ερωτήματα που θέτουμε εκ των προτέρων, μοντέλα που υποθέτουμε ότι ισχύουν στον πληθυσμό αλλά αφήνουμε τα δεδομένα "να μιλήσουν".

-
- Η χρήση αυτών των μεθόδων συμβάλει στην ανάλυση των ποιοτικών και ποσοτικών χαρακτηριστικών, την ανάδειξη των αλληλοεπιδράσεών τους, συσχετίσεων και των υφιστάμενων ομαδοποιήσεών τους.
  - Η επίτευξη των ανωτέρω βρίσκει πρόσφορο έδαφος στην εφαρμογή των πλέον γνωστών μεθόδων της Διερευνητικής Ανάλυσης Δεδομένων: Παραγοντική ανάλυση των αντιστοιχιών, Ιεραρχική ταξινόμηση και Ανάλυση σε κύριες συνιστώσες. Χαρακτηριστικό των μεθόδων της Διερευνητικής Ανάλυσης Δεδομένων είναι η οπτικοποίηση των αποτελεσμάτων, που τις καθιστούν ευχερείς και κατανοητές σε όλο το φάσμα των επιστημόνων. Τέλος, θα αξιοποιηθούν και τεχνικές μηχανικής μάθησης υπό την καθοδήγηση του Ακαδημαϊκού Συμβούλου και του Αναπληρωτή Ακαδημαϊκού Συμβούλου.
  - Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο Αναπληρωτής Ακαδημαϊκός Σύμβουλος έχει πλούσια ερευνητική εμπειρία τόσο σε τεχνικές μηχανικής μάθησης (και ειδικότερα στα νευρωνικά συστήματα) όσο και στις πολυδιάστατες στατιστικές μεθόδους για την επεξεργασία ερωτηματολογίων.

Beyond second chance. Επιχειρηματική Αποτυχία η επιτυχία; προϋποθέσεις μιας επιτυχούς 2ης ευκαιρίας.

- Στις παρακάτω διαφάνειες παρατίθενται ενδιαφέρουσες απόψεις από την εμπειρία διαφόρων coach στον τομέα της επιχειρηματικότητας και του μανατζμεντ σε σχέση με την δεύτερη ευκαιρία και την αποτυχία στον επιχειρηματικό τομέα.

Αγγελική Πλουμά - Coach

«...Συνηθίζω να λέω ότι η ανθεκτικότητα στην αποτυχία και η επιτρεπτικότητα στο λάθος είναι τα σπουδαιότερα χαρακτηριστικά κάθε ανθρώπου που θέλει να επιτύχει την αποστολή του, πόσο μάλλον ενός ηγέτη. Η αποτυχία λέει η Αριάννα Χάφινγκτον Στασινοπούλου δεν είναι το αντίθετο της επιτυχίας, είναι μέρος της. Το κλειδί εκτιμώ ότι βρίσκεται στο πόσο σίγουρος είναι κάποιος για την αποστολή και το όραμα του. Αν είναι σίγουρος (και ο ηγέτης οφείλει να είναι σίγουρος και πολύ περισσότερο να τα εμπνέει) τότε η αποτυχία δεν είναι παρά ένας δρόμος προς το όραμα ή αποστολή που δεν λειτούργησε, δεν μας οδήγησε εκεί που θέλαμε να πάμε και άρα πρέπει να δοκιμάσουμε έναν νέο δρόμο. Γι αυτό και πάντα προτείνω να διακρίνουμε τις αποτυχίες από τις αστοχίες. Όταν γνωρίζουμε που θα πάει η επιχείρηση και ο οργανισμός, με ποιο μοναδικό τρόπο θα «υπογράψει» τις υπηρεσίες και τα προϊόντα του, εσωτερικά και εξωτερικά, δεν υπάρχουν αποτυχίες μόνο αστοχίες. Σ αυτή τη περίπτωση μπορούμε να ενθαρρύνουμε μια κουλτούρα δημιουργικότητας, νέων ιδεών που επιλύουν προβλήματα αυτό δηλαδή που παραπάνω αναφέρεται ως επιτρεπτικότητα στο λάθος..»

Αγγελική Πλουμά - Coach

- «...Πολλοί επιμένουν στο να αναλύουμε κυρίως εγκεφαλικά την αποτυχία και το λάθος. (πληροφόρηση που είχαμε, βήματα που κάναμε κλπ). Είναι σίγουρα χρήσιμη προσέγγιση αλλά όχι αρκετή. Ιδίως για έναν ηγέτη που οφείλει να τη τοποθετήσει κάθε μεγάλο λάθος και αποτυχία στη γενικότερη εικόνα (όπως εξηγώ παραπάνω), να διακρίνει μεταξύ μεμονωμένων και επαναλαμβανόμενων λαθών και αποτυχιών (τα δεύτερα είναι συνήθως προάγγελοι επιχειρησιακών κρίσεων και «καλούν» την άμεση διαχείρισή της.) Κυρίως όμως ο ηγέτης, αποτυχίας θα μάθει σε αυτόν που είναι πεσμένος στο ρινγκ από την μπουνιά πώς να σηκώνεται και να συνεχίζει για να κερδίσει τον αγώνα. Και θα τον ενθαρρύνει μέχρι το τελευταίο λεπτό. Η ανάλυση μπορεί να περιμένει.... Μετά την έκβαση του αγώνα..»

Νίκος Νιώτης - Life & Business Coach

- «...Ο άνθρωπος είναι σχεδιασμένος για να επιτυγχάνει. Όμως το πιο καθοριστικό σημείο για να προσεγγίσουμε την απάντηση σε βάθος είναι να ορίσουμε την επιτυχία. Διότι εδώ 'αποτυγχάνουμε' οι πιο πολλοί από μας. Θεωρούμε δεδομένο τον καθορισμό των στόχων της επιτυχίας από το περιβάλλον και δύσκολα τολμάμε να τον αμφισβητήσουμε χάριν του προσωπικού και αυθεντικού μας ορισμού της επιτυχίας. Προκειμένου λοιπόν να ανακαλύψουμε την ζωή που λαχταράμε καλούμαστε να 'αποτύχουμε' στην ζωή που σχεδίασαν άλλοι για μας και θεωρήσαμε μοναδική επιλογή. Αυτή η 'αποτυχία' μας οδηγεί στην εξέλιξη και την ανακάλυψη του μέγιστου δυναμικού μας στην ζωή...».

Ειρήνη Σφακιανάκη - Coach to Transform & Empower

- «...Είναι πολύ υγιές να αποτυγχάνεις. Η αλήθεια είναι ότι ο καθένας από εμάς θα πρέπει να ωθείται να αποτυγχάνει όσες περισσότερες φορές μπορεί. Οι απανωτές αποτυχίες δείχνουν έναν άνθρωπο με σθένος, εσωτερική δύναμη, πάθος, πίστη στο εαυτό του και τον στόχο, με μεγάλα αποθέματα κουράγιου, ανθεκτικότητας, επιμονής και υπομονής. Τα λάθη δείχνουν ότι κάποιος προσπαθεί, ότι αγωνίζεται να κατακτήσει κάποιον στόχο, ότι έχει όραμα και πλάνο δράσης και δεν παραιτείται μέχρι να επιτύχει. Σε αυτόν τον άνθρωπο μπορείς να στηριχθείς γιατί γνωρίζεις ότι δεν θα σε προδώσει, όταν οι συγκυρίες δεν είναι ευνοϊκές...».

Θεράπων Φάκας - Life & Business coach

- «...Η αποτυχία είναι μια παρεξηγημένη έννοια ειδικότερα στην ελληνική κοινωνία. Για κάποιο λόγο έχουμε συνδέσει την αποτυχία με την γενικότερη ικανότητα κάποιου. Για μένα η αποτυχία είναι μια ένδειξη ότι είτε δεν προσεγγίζουμε ένα θέμα με το σωστό τρόπο, είτε δεν έχουμε προετοιμαστεί ή προσπαθήσει επαρκώς, είτε τελικά ότι κάποιος άλλος έχει ετοιμαστεί καλύτερα και έχει προσπαθήσει περισσότερο από εμάς. Είναι σίγουρα αναπόφευκτη και απαραίτητο στάδιο προς την επίτευξη οποιοδήποτε στόχου, αλλά είναι υγιής μόνο στην περίπτωση όπου το ίδιο λάθος δεν επαναλαμβάνεται συνεχόμενα...».

Δήμητρα Ζερβάκη - Business Coach

- «...Για μένα δεν υπάρχει η λέξη «αποτυχία». Το μότο μου είναι «και ξανά προς τη δόξα τραβά.» Ναι, κάποιες φορές μπορεί να χαθούμε για λίγο. Αλλά είναι στιγμές και όχι όλη μας η ζωή. Τα πάντα είναι ευκαιρίες για εξέλιξη και για αλλαγή, αρκεί αυτό να το νιώθουμε βαθιά στην καρδιά μας και να μην επιτρέπουμε στο νου μας να παίζει υποτιθέμενα παιχνίδια λογικής. Η ευελιξία και η προσαρμοστικότητα πρέπει να είναι σημαίες μας σε κάθε έκφανση της ζωής μας. Και πρέπει να μην φοβόμαστε να ρισκάρουμε μήπως και «αποτύχουμε». Γιατί έτσι χάνουμε το πραγματικό νόημα της ζωής. Αν βρούμε τη δική μας ιδανική οπτική γωνία δράσης στην οποία δεν θα έχει θέση η λέξη «αποτυχία» αλλά η «δημιουργική δράση», και ξεπεράσουμε παγιωμένες πεποιθήσεις περί αποτυχίας, τα πράγματα για εμάς όσο και για τους συνανθρώπους μας θα είναι πολύ καλύτερα!...».

Βαλεντίνα Κόρδη - High Performance & Mindset Coach

- «...Για εμένα αποτυχία είναι το feedback ότι ο τρόπος που διάλεξα για να πετύχω έναν στόχο, δε δούλεψε και πρέπει να δοκιμάσω τον επόμενο. Η αποτυχία είναι μέρος της επιτυχίας. Μέχρι να βρεις ποιος τρόπος είναι ο κατάλληλος για να φτάσεις στην επιτυχία, θα αποτυγχάνεις, αλλά ταυτόχρονα θα αποκτάς και πολύτιμη γνώση και εμπειρία, ώστε να ξέρεις τι να μην επαναλάβεις. Διαφορετικά, αν δεν υπάρξει αυτή η διαδικασία, η επιτυχία θα έρθει από τύχη ίσως και άρα δεν θα μπορείς εύκολα να τη διαχειριστείς, αλλά ούτε και να επαναλάβεις τα βήματα για να πετύχεις κάτι παρόμοιο στο μέλλον, αφού δεν θα έχεις συνειδητοποιήσει τι ήταν αυτό που έκανες και πέτυχες...».

Κατερίνα Αντωνοπούλου - Executive Coach

- «...Η «αποτυχία» είναι απαραίτητο στάδιο, καθώς είναι κομμάτι εξέλιξης. Ας μη ξεχνάμε, πως το χαρακτηριστικό των δημιουργικών ανθρώπων είναι τα λάθη. Το σημείο που χρειάζεται προσοχή είναι, πώς την εσωτερικεύουμε την αποτυχία, αν έχουμε δημιουργήσει αντιστάσεις και αν ξέρουμε να τη διαχειριστούμε. Συνεπώς, επειδή κάποια λάθη στοιχίζουν σοβαρά, το σημαντικό είναι να υπάρχουν τρόποι διαχείρισης και πολλά εναλλακτικά σενάρια δράσης, ώστε να την μετριάσουμε, όταν συμβαίνει και να μπορούμε ξανά σε τροχιά επιτυχίας...».

Χριστόφορος Καρράς - Performance Coach, Coaching trainer

- «...Η αποτυχία είναι μες στο παιχνίδι! Ο τρόπος που θα γίνει η διαχείρισή της, θα κάνει τη διαφορά. Η Αποδοχή της αποτυχίας είναι μια επανεκκίνηση προς την επιτυχία. Από μόνη της όμως δεν αρκεί και δεν οδηγεί απαραίτητα κάπου. Υγιές είναι να σταθούμε εποικοδομητικά στην αποτυχία, αξιοποιώντας την γνώση που μας έδωσε και να προχωρήσουμε, μετατρέποντάς την σε ένα βήμα προς την επιτυχία. Δεν μπορούμε να νικήσουμε στο σκάκι αν δεν χάσουμε κομμάτια και δεν μπορούμε να νικάμε για πάντα! Ο ορθολογικός παίκτης το γνωρίζει και δεν αφήνει το θυμικό του να υπερισχύσει της σκέψης του, σε μία ενδεχόμενη αποτυχία. Με αυτοπεποίθηση, ο Ηγέτης παραμένει πιστός στο Όραμα, μαθαίνει από την αποτυχία και σε βάθος χρόνου είναι νικητής...».

Σιδέρη Βικτωρία - Executive Coach

- «...Το ερώτημα αυτό είναι τόσο φιλοσοφικό όσο και ρεαλιστικό, σε μια κοινωνία που έχει εκπαιδευτεί περισσότερο να μαθαίνει μέσα από τις αποτυχίες και καθόλου ή λιγότερο μέσα από τις επιτυχίες της. Ωστόσο θεωρώ πως ένα πιο παραγωγικό ερώτημα θα ήταν «πως ορίζεται η αποτυχία». Για να μπορέσουμε να ορίσουμε την αποτυχία, θα πρέπει να έχουμε ορίσει πρώτα το στόχο. Πολύ εύκολα λέμε την λέξη αποτυχία, ενοχοποιώντας εύκολα τον εαυτό μας, συνήθως όμως σε στόχους που δεν έχουν οριστεί ποτέ. Σε τυφλές επιθυμίες που δεν επεξεργαστήκαμε ποτέ, είναι πολύ εύκολο να αποτύχουμε. Το αποτέλεσμα όλων αυτών δεν είναι άλλο από την αίσθηση χαμηλής αυτοαποτελεσματικότητας, που είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα επηρεάσει με αρνητικό τρόπο τα επόμενα βήματα του ατόμου...».

Ελένη Δημάκη - Business Coach

- «...Εστω ότι η αποτυχία ορίζεται ως η μη επίτευξη ενός προσδοκώμενου αποτελέσματος. Εάν είναι ορισμένο το πλαίσιο επίτευξης, τι θέλω να συμβεί αλλά και τι μπορεί να μην συμβεί, αυτόματα γνωρίζω πως μπορώ να αυξήσω τις πιθανότητες ως προς την πραγμάτωση του. Η διαδικασία αυτή είναι απαραίτητη, είναι η εκπαίδευση μας απέναντι στον κυκλικό τρόπο σκέψης και στην λήψη αποφάσεων. Είτε επιτύχουμε είτε αποτύχουμε το σημαντικό σημείο είναι ο τρόπος διαχείρισης της κάθε κατάστασης...».

Πάμελα Καραβά - Executive & Lifestyle Coach, Coach Trainer & Assessor

---

- «...Αποτυχία είναι αυτό ακριβώς που λέει η λέξη: Δεν υπήρξε καλή τύχη σε ένα αποτέλεσμα - είτε είναι θέμα τύχης ή είναι θέμα ελλιπούς προετοιμασίας και ικανοτήτων. Είναι μια κατάσταση που είναι αρνητική και είναι μέσα στο παιχνίδι της ζωής. Είναι αδύνατο να υπάρχουν μόνο επιτυχίες. Και είναι αδύνατο να μην υπάρχουν αρνητικά συναισθήματα μετά από μία επιτυχία. Ούτε, όμως συμφωνώ 100% ότι είναι «υγιές» να αποτυγχάνεις. Υπάρχουν άνθρωποι που μπορεί να μην είναι ικανοί να διαχειριστούν την αποτυχία, ή αυτή να επηρεάζει τη ζωή τους - επαγγελματική και προσωπική - σε τόσο μεγάλο βαθμό, που καλό θα είναι να μην βιαζόμαστε να φτιάχνουμε χαρούμενα και ενθαρρυντικά αποφθέγματα σε σχέση με την αποτυχία και πόσο καλό μπορεί να κάνει. Εξαρτάται από το άτομο και την ικανότητα ανάκαμψης που έχει ή έχει χτίσει. Τυχερός είναι αυτός που είναι «good loser». Αλλά αυτό θα το αναλύσω άλλη ώρα!...».

Τα 6 σκαλιά της επιχειρηματικής επιτυχίας

Τα 6 σκαλιά της επιχειρηματικής επιτυχίας

- Όλο και περισσότερες Startup εταιρίες εμφανίζονται δυναμικά στο χώρο των επιχειρήσεων. Φανταζόμαστε ότι πίσω από αυτές τις νεοφυείς επιχειρήσεις κρύβονται εκτός από λαμπρά μυαλά, άνθρωποι με μεγάλο γνωστικό, εκπαιδευτικό και οικονομικό υπόβαθρο. Στην πραγματικότητα, όμως, δεν πρόκειται για τίποτα άλλο παρά για απλούς νέους, φοιτητές ή απόφοιτους που ονειρεύονται και παθιάζονται με ιδέες και πρωτοπορίες. Ποια είναι, όμως, τα βασικά γνωρίσματα που διαθέτουν αυτοί οι νέοι επιχειρηματίες;

Όνειρα

- Τα όνειρα ως έννοια ακούγεται αρκετά αφηρημένη. Παρ' όλα αυτά, η ανάγκη για υλοποίηση τους απαιτεί ένα λεπτομερές και οργανωμένο πλάνο, στο οποίο θα περιγράφονται οι στόχοι και τα μέσα που απαιτούνται με σκοπό την σύσταση μιας επιτυχημένης επιχείρησης. **Τα όνειρα δεν έχουν μονόδρομο αίσιας έκβασης, συνεπώς το πλάνο πρέπει να είναι ευέλικτο σε τυχόν αλλαγές και οφείλει να διαθέτει δυνατότητα pivoting ιδεών.**

Συμφιλίωση με πιθανή αποτυχία

- Ο φόβος κάθε νέου επιχειρηματία και το εμπόδιο κάθε εν δυνάμει επιχειρηματία... η αποτυχία. Πολλές φορές σημασία δεν έχει ο προορισμός, αλλά το ταξίδι. **Στις επιχειρήσεις σημασία έχει κυρίως το ταξίδι.** Όσο περισσότερη προσπάθεια καταβάλει ο επίδοξος επιχειρηματίας, τόσο πιο πολλή γνώση θα λάβει. Στο τέλος είναι πολύ πιθανό μία ιδέα ή ακόμα και μία επιχείρηση να μην καταφέρει να ανταποκριθεί στις ανάγκες της αγοράς. Ο ίδιος ο ιδρυτής της, καθώς και όλα αυτά τα άτομα που εργάστηκαν για το συγκεκριμένο όραμα έχουν αποκτήσει, εντούτοις, τη δύναμη της εμπειρίας, αξία ανεκτίμητη...

Πίστη στον εαυτό τους

- Η δυνατότητα ενός νέου ανθρώπου να πιστεύει στον εαυτό του είναι πολύ σημαντική. Η ικανότητα ενός νέου επιχειρηματία να πιστεύει σε αυτόν αποτελεί στοιχείο ζωτικού χαρακτήρα για την επιβίωσή του στον κόσμο των επιχειρήσεων, καθώς συνάδει και με την πίστη στο δημιούργημα του, την επιχείρηση. **Αν δεν πιστεύουμε εμείς οι ίδιοι στην ιδέα μας πώς θα την επικοινωνήσουμε με την αγορά και πώς θα ωθήσουμε τους καταναλωτές έτσι ώστε αυτή να γίνει μέρος της ζωής τους;**

Επιλογή κατάλληλων συνεργατών

- Μια ιδέα από μόνη της δεν μπορεί να υλοποιηθεί μονάχα από ένα άτομο. Χρειάζεται μία ομάδα ανθρώπων με διαφορετική σκέψη και προσέγγιση του κόσμου, **οι οποίοι όμως θα μοιράζονται το ίδιο όραμα και την ίδια ανάγκη για πραγμάτωσή του.** Θα προτείνουν τις δικές τους ιδέες και τρόπους, ωστόσο θα είναι ανοιχτοί σε τυχόν δοκιμή άλλων προτάσεων. Ένας επιχειρηματίας οφείλει να είναι διορατικός και να επιλέγει τα κατάλληλα άτομα στις κατάλληλες θέσεις. Να μη φοβάται να εμπιστευτεί τους συνεργάτες του και να μοιράζεται μαζί τους κάθε προβληματισμό που αφορά τη Startup εταιρία του.

Δεν πιστεύουν στην τύχη

- Πολλοί λένε ότι τα 3Τ της επιτυχίας είναι το ταλέντο, η τόλμη και η τύχη. Ωστόσο, η τύχη ως έννοια ορίζεται από την ίδια την ανθρώπινη οντότητα. Το γεγονός ότι κάποιος είναι τυχερός δε συνεπάγεται την τυχόν επιτυχία του ως επιχειρηματίας. Πολλές ή λίγες ευκαιρίες σίγουρα θα δοθούν. **Το ερώτημα τίθεται στο κατά πόσο ο επίδοξος επιχειρηματίας μπορεί να εκμεταλλευτεί αυτές τις ευκαιρίες παίρνοντας ακόμα και το ρίσκο να τα χάσει όλα.**

Τολμούν

- Ακόμη κι αν τα πέντε προηγούμενα χαρακτηριστικά είναι απαραίτητα για έναν επιχειρηματία, εάν ο ίδιος δε ρισκάρει, είναι σχεδόν αδύνατο να γίνει επιτυχημένος και να μπορέσει να διατηρήσει μια ανοδική πορεία της επιχείρησής του σε βάθος χρόνου. **Όσο μεγαλύτερο το ρίσκο, τόσο μεγαλύτερη η επιτυχία.** Δεν είναι πάντα απόλυτο το ότι θα οδηγηθεί στο καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα. Το σίγουρο, όμως, είναι ότι θα έχει κατανοήσει τις βασικές αρχές ενός επιχειρηματία και ακόμα αν το αποτέλεσμα δεν τον δικαιώσει, ο ίδιος θα νιώθει «γεμάτος» από την προσπάθειά του.
- Και αν νομίζουμε ότι μετά τα 6 αυτά σκαλιά θα οδηγηθούμε στην επιχειρηματική επιτυχία, μάλλον κάνουμε λάθος. **Μια επιχείρηση είναι μια προσπάθεια για ένα όμορφο αποτέλεσμα.** Συνεπώς, εκτός των άλλων χρειάζεται όρεξη, μεράκι, θετική ενέργεια, αφοσίωση και δουλειά...πολλή δουλειά.

